

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostopna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 47.

Sobota 8. junija 1929.

Leto IV.

Delavska vlada na Angleškem.

Macdonald sestavi angleško vlado.

Zmaga Delavske stranke na Angleškem je napravila globok utisk v političnem življenju civiliziranega sveta. V dolgih polemikah razpravljajo svetovni listi o pomenu te zmage ter ugotavljajo, da bo angleška Delavska stranka sigurno lahko dosegla uspehe v svoji zunanji politiki, dočim bo morala doma računati s tem, da v spodnji zbornici nima večine.

Anglija je velika svetovna država z ogromnimi kolonijami. Angleška veleposest in industrija sta mogočen faktor v državi, v katerem bi bili obe meščanski stranki enotni v tistem hipu, ko bi manjšinska vlada Delavske stranke hotela izvajati odločilne reforme. Na drugi strani pa ima tudi angleško delavstvo veliko gospodarsko in politično moč v svojih organizacijah, ki je noče izpostavljati bojem, ki bi utegnili žaliti čut mogočne Anglije in ji s tem zmanjšati avtoriteto in vpliv v svetovni politiki. Angleški delavci so za boj, toda za boj od stopnje do stopnje, da pretresljaji ne škodujejo že prirojenemu prestižu angleškega prebivalstva. Vedno več pravic in soodločevanja zahtevajo v politiki in gospodarstvu, in sicer z uspehom. To odgovarja mentaliteti angleškega naroda.

Delavska stranka ima zaradi tega namen, po možnosti izvesti čim več reform in dvigniti zahtevane narode v kolonijah, kolikor ne bo šlo direktno, pa indirektno potom Zveze narodov, oziroma svoje zunanje politike.

Konservativci so v Zvezi narodov imicijative, ki jih je podala bivša delavska vlada, ovirali in onemogočili. Sklepali so tajne pogodbe in s tem samo rušili zaupanje med narodi. Macdonald je izjavil, da se mora ta politika popraviti in zlasti upa za razorožitve pridobiti Zedinjene države, ki so jih konservativci pognali s svojo politiko v pasivteto.

Macdonald odklanja liberalce in konservativce. Liberalci pa pravijo, da so pripravljani podpirati Delavsko stranko v vprašanjih nezaposelnosti, zunanje politike, v carinskem

vprašanju (so proti carini) in zlasti tudi v razorožitvenem vprašanju. V teh točkah se liberalci strinjajo z Delavsko stranko. Pri teh vprašanjih bi se liberalci vzdrževali glasovanja, a pri radikalnejših reformah pa bi glasovali s konservativci.

Zadnje vesti pravijo, da se Delavska stranka pogaja z liberalci ter da liberalci zahtevajo proporcionalni volilni red. Vsekakor je verjetno, da bo prišlo med obema strankama do skupnega minimalnega programa prav posebno zaradi zunanje politike, ker so liberalci vsaj v tej naprednejši in tudi kot kapitalisti modernejši od patriarhalno nazadnjaških konservativcev.

Položaj Delavske stranke v novi zbornici bo torej težak, delokrog v notranji politiki jako omejen, v zunanji pa obširnejši.

Prav posebno važna je Macdonaldova izjava, da zavrača vsakršne tajne pogodbe s posameznimi državami. Dokler obstojajo take tajne pogodbe, ne bo mednarodnega zaupanja in tudi ne bo mogoče priti do razorožitve. Iskreno občevanje med državami, brez tajne diplomacije, je predpogoj ozdravljenju mednarodnih razmer. Macdonald ne misli na kakršnokoli antanto, pač pa na zvezo držav, v katero se tudi pritegne zlasti bridko tepeno in razburkano Evropo.

Dne 4. t. m. je kralj naročil Macdonaldu, da sestavi novo vlado, ker je Baldwin podal demisijo. Macdonald je prevzel mandat za sestavo nove vlade. V vlado bodo prišli samo poslanci, ki so že bili prej v parlamentu. Med kandidati se imenuje Henderson, Thomas, Snowden, Thomson, Greenwooda in eno ženo. Zunanje stvari dobi Henderson ali Thomas, žena dobi ministristvo zdravja (Bonfield).

Dne 25. junija bo sklican parlament. Na seji se bo prečital program nove vlade in potem parlament odgodil za teden dni.

Problemi, ki jih ima Delavska stranka pred seboj, so epohalnega pomena za napredek.

vencij mednarodne organizacije dela. Vsem delavcem sveta, ki so člani mednarodnih strokovnih organizacij, je znana popularna vašingtonska konvencija, ki je obenem dokument civilizacije, toda tudi dokument, s katerim se kaže, kako težko je v današnji družbi združiti navedene nasprotno interese, ki prihajajo do izraza, ko se stavi vprašanje: Kako dolgo mora delavec delati?

To dejstvo, da se skuša urediti delovni čas za mednarodnimi dogovori, je nedvomno dalekosežnega pomena, in to je — lahko pravimo — stvarni uspeh in rezultat naporov organiziranih delavcev, ki so na svojem praporu napisali svoj ideal: formulo 8 8 8.

Kakor povsod po svetu, tako je tudi za naše razmere vprašanje delovnega časa važno vprašanje. Gospodarsko življenje v naši državi se vrši po istih principih kakor se je razvijalo po drugih deželah, pa če so te države tudi bile naprednejše od naše.

Delavec dela v tujem podjetju za drugega. Delodajalec — kolikor dela — dela v svojem podjetju in zase. S tem je najjasneje označen socialni položaj in ekonomska vloga delavca in delodajalca. Prav do tedaj, dokler bomo imeli najemno delo, prav dotlej, dokler bomo imeli profit in izkoriščanje dela, prav dotlej, dokler ne bo prejel najemni delavec svoj zaslužek, bo obstojal tudi problem delovnega časa. Zakaj niti s popolno izvedbo normalnega osem-

urnega delavnika ne bo prenehalo to vprašanje, ker bo ostal isti red kakor poprej: slonel bo na izkoriščanju dela in vedno bo še delavec delal v tujem podjetju in za drugega. Vprašanje delovnega časa se bo končno rešilo šele, kadar se delo ne bo izkoriščalo in kadar ne bo mogoč dohodek brez dela.

Vemo torej, kolikega pomena in vrednosti, zlasti za naše razmere in življenje našega delavstva, je formula: osem ur dela, osem ur izobrazbe in razvedrila ter osem ur počitka.

Človečanstvenost se upira izrabljanju; kulturne potrebe so, ki bi moral imeti dostop do njih vsak človek, zavedajoč se človeškega dostojanstva; potrebno je pa tudi zdravje za bodočnost našega naroda!

Delavski razred, ki se danes bojuje za uvedbo osemurnega delavnika pri nas, vodi s tem akcijo dalekosežne neprecenljive kulturne vrednosti. Delavski razred v tej svoji civilizirajoči akciji proti barbarskemu izkoriščanju naletava na odpor v vrstah delodajalcev, ki v strastni borbi za svoje osebne interese na žalost preveč pozabljajo na splošne ljudske interese, ki so v vsakem slučaju nepogrešljivi za pravo kulturo in civilizacijo.

Zato vso čast onim delavcem, ki vrše svojo dolžnost in ki se proti vsem oviram bore za uresničenje formule 8 8 8.

Po »Radničkih Novinah«, Beograd.

V drugič in zadnjič.

K diskusiji o socializmu, veri in cerkvi.

Zadnjič sem objavil v »Delavski Politiki« članek, v katerem sem obravnaval svoje misli o razmerju med socializmom in cerkvijo.

Proti temu članku se je dvignila cela vojska protikritikov. Celo tisti, ki so me vzeli plaho v zaščito, tako da bi človek skoro dejal: Bog naš varuj takih prijateljev, so dobili svoje poštene lekcije. Kakor pa je bila protikritika tudi številna, vsebinsko je bila taka, da me ni mogla o ničemur prepričati, ker sem trdno uverjen, da bi za pravilen razvoj našega delavskega gibanja ne bilo prav, če bi ostale take kritike naša zadnja beseda v tej stvari, se oglašam v tej polemiki v drugič in tudi zadnjič in izjavljam, da ostajam v celoti pri svojem.

Ponavljam še enkrat: Naš socialistični pokret ne sme zapirati vrat pripadnikom nobene vere ali cerkve. Zakaj, če bi to delal, bi postal nezvest največjemu Marksovemu geslu: Proletarci vseh dežel združite se! Vse socialistične organizacije si morajo osvojiti popolnoma iskreno in brez vsakih zadnjih misli načelo: Vera je za socialistične organizacije privatna stvar.

To nalaga našemu časopisju dolžnost, da piše o narodnih in verskih vprašanjih z ono dostojnostjo in z onim taktom, ki ju mora varovati organ, ki naj ga smatrajo tudi verni pristaši za svojega. Sodrug -r sicer dopušča, da so lahko vsaj v naših strokovnih organizacijah tudi verni ljudje, — v isti sapi pa jim razlaga, da so duševno omejeni in jih neprestano žali.

Po njegovem pa niso duševno omejeni samo pravi katoličani, temveč vsi, ki ne verujejo, da bo odkrila znanost s časom vse tajne sveta in

vsemirja. S tem je postavil sodrug -r med duševno omejene ljudi celo Kauta in Dostojevskega. On bi take ljudi morda vkljub temu trpel v naših organizacijah, veliko vprašanje pa je, če bi oni na to reflektirali, ako bi jim vsiljeval v listih, ki bi jih oni sovzdrževali s tako brezobzirnostjo svojo osebno filozofijo, ki menda po današnjem stanju filozofije ni na višku. Stvar ni postala s tem nič drugačna, če misli sodrug -r, da mu daje tako pravico sklicevanje na Marksa. Marks je avtoriteta tudi za angleški, pa tudi za nemški in avstrijski socializem. Vendar gre tam razvoj v smer, ki bi je s -r ne smel prezreti.

V Nemčiji izhaja list »Rdeči list katoliških socialistov«. Pri tem listu sodelujeta tudi dva duhovnika, — kljub temu, da v celoti cerkveni krogi temu gibanju danes še niso prijazni.

K temu gibanju so zavzeli svoje stališče vidni socialisti, kakor drž. kancler Müller, ministrski predsednik Braun, notranji minister Severing, glavni urednik »Vorwärtsa« Stampfer, predsednik nemških strokovnih organizacij Leipart, znani socialistični pisatelj in poslanec Sollman itd. Glavna misel člankov teh sodrugov v »Rdečem listu« obstoja v trditvi, da med socializmom in katoliško cerkvijo ne obstojajo nepremostljiva nasprotja. Posebno značilna so izvajanja Sollmanova, ki izjavlja, da nobeno krščansko verstvo ne nasprotuje socialističnim idealom in izvajanja notranjega ministra Severinga, ki pravi, da se borita katoliška cerkev in socializem v milijonskih organizacijah že dolgo preko nacionalnih mej za iste najvišje ideale človeštva — mednarodno so-

Tri osmice. V teh osmicah so izražene moderne težnje delavstva. Dan in noč, 24 ur, sta razdeljena na tri enake dele: osem ur dela, osem ur izobrazbe in osem ur počitka.

Ta formula pomeni cel socialni ideal. In čeprav je delavstvo na vprašanju take razdelitve posameznega dneva najbolj interesirano, vendar ta formula ni samo problem delavcev. Formula je jako važna za splošno družabno življenje. Pri uvajanju te formule v prakso nastaja cel preobrat tako v socialnem položaju delavstva kakor tudi v gospodarskem življenju cele družbe. To tudi takoj pove, da so vsa vprašanja, ki so v zvezi z delavskim življenjem, tolikega pomena, da se ob njih reševanju izpreminjajo tudi vse družabne razmere. S tem se pa obenem potrjuje, da je delavski razred silno važen družabni faktor.

Ni torej nič čudnega, če se je na tem polju razvila dolgotrajna, velika in ostra borba. Gre za temeljne življenjske interese delavcev, ali gre pa tudi za interese druge strani. Z vprašanjem delovnega časa se vedno po-

javljata dve nasprotni težnji, ker delavec zahteva čim krajši delovni čas, toda delodajalec nasprotno, da naj bo delovni čas čim daljši.

To nasprotstvo v interesih glede delovnega časa baš povzroča že celo dobo stalne spore med delavci in delodajalci. Šele v novejši dobi se je v tem oziru obrnilo nekoliko na boljše in že danes se more delavski razred v mnogih naprednejših državah, kadar gre za delovni čas, sklicevati na državne zakone, ki s svojo avtoriteto vrše socialno funkcijo s tem, da se z njihovo pomočjo omejuje izrabljanje delavstva po dolgem delovnem času. Še več, dolžina delovnega časa kot socialni in ekonomski problem je z ozirom na svojo pomembnost že zdavnaj prenehal biti interes posameznih držav. Spričo ekonomskega razvoja in kompliciranja socialnega reda je postal delovni čas mednarodni problem. In narodi se trudijo in poizkušajo, kako bi ta problem rešili v primerni obliki. Treba je samo, da se spomnimo institucije v Društvu narodov, mednarodnega urada dela ter socialnopolitičnih kon-

lidarnost in svetovni mir. Sedaj pa izgleda, da raste naglo število tistih, ki iščejo zveze med silo katoliške vere in socijalističnim svetovnim naziranjem.

S takimi trditvami se strinjajo tudi katoliški socijalisti. Oni v socijalizmu ne gledajo svetovnega nazora, temveč ekonomsko-razredno

gibanje brezpravnih in izkoriščanih množic. Tudi oni so mnenja, da je treba boja proti poskusom, da se vmešava cerkev v posvetne interesne boje. V Avstriji je pokret sicer mnogo slabši: vendar imamo tudi tam pokret verskih socijalistov. Sam Otto Bauer, ki ga kot avtoriteto gotovo tudi sodrug - r cenil, je napisal v organu verskih socijalistov par lepih člankov k temu vprašanju.

Mi imamo dovolj vzroka, da preko teh vprašanj ne gremo tako lahko na dnevni red. Ona so baš za nas aktualna. Mi si ne smemo postavljati umetnih ovir za zdrav razvoj socijalizma v sredini, v kateri delamo.

Tu niso po sredi nikaki kompromisi, tu ni govora o kakem oportunistu, kakor misli to v svoji kritiki s. B. Tu tudi ne gre za nikake zveze, temveč za našo interno stvar, za pravičen odnos socijalističnega gibanja do drugih velikih sil, na katere pri svojem delu zadevamo.

(Konec prihodnjic)

Nacionalistični tambor kapitalističnih rodoljubov.

»Večernikove halucinacije in denunciacije.

Sem mnenja, da je naš list mnogo preresen, da bi se spuščal v boj z »Večernikom« — tem izcedkom mariborskega malomeščanstva — in da bi odgovarjal na denunciacije, ki imajo očiten namen, žigosati vse proletarce, ki se bore za socijalno pravičnost, za žigom brezdomovinstva in nemškutarstva ter opozoriti oblast nanje. Vendar pa članka »Socijalizem in internacionalizem«, ki je izšel v števil. 125., nočemo preiti — ne zato, da se obranimo gorostasnih laži in smešnih podtikanj, marveč zato, da opozorimo delavstvo na skisane možgane naše »purgarije«.

Članek je očitno napisal senilen »rodoljub«, častivredno občinstvo pa se je ob čitanju globoko odahnilo. Ta mariborski »rodoljub« se boji za slovenski narodni obstoj (pravilnejše: za svoj žep!) in glavne sovražnike tega obstoja vidi v — strokovno organiziranem delavstvu! Mariborskih okoliških vasi namreč po njegovem mnenju ni ponemčila Avstrija, ne nemški nacionalisti, ne Švedmarka in Schulverein, temveč »internacionalna socijalna demokra-

cija, ki izdaja še danes za te ljudi, ki znajo vsi slovensko in so Slovenci — nemški časopis«. (Te besede je tiskala n. b. ista tiskarna, ki tiska dnevno »Mariborer Zeitung«, na katero pa je »rodoljub« očitno pozabil).

Mi, ki poznamo gonilne sile progressa ter socijalno in kulturno zgodovino tega kosa zemlje, ki se imenuje slovenska domovina, vidimo glavno oviro slovenskemu napredku ravno v naši liberalno naprednjaški masi, ki producira iz svoje srede take vrste ljudi, kot je »Večernikov« članek. Za njim stoji namreč tista brezkulturna, kramarska in brezdušna masa, ki jo je bičal vse življenje Iv. Cankar in katere nepačelnost in ozkost pogledov je do dna razgalil naš kulturni zgodovinar dr. Iv. Prijatelj (glej: »Janko Kersnik in njegova doba«). In po vojni, ko je ta masa oblekla »demokratsko« ali »radikalno« obleko, je baš ona zanesla k nam strankarsko korupcijo in teror stvari, ki so bile poštenemu slovenskemu narodu dotlej neznan.

Talpa.

Dnevne novice.

Ramsay Macdonald je star 62 let. V svoji mladosti je bil učitelj na kmetih v Škotski. Z 18. letom je prišel v London, kjer se je jako težko boril za svoj obstanek. Postal je uradnik v nekem trgovskem podjetju. Hotel je delati nadaljne izkušnje, pa jih zaradi bolehnosti ni delal. Nato je postal tajnik radikalnega poslanca Tomaža Cewg. Tu se je uveljavil v politiki ter je postal pacifističen socijalist. Leta 1906 je bil izvoljen za delavskega poslanca. Leta 1914 je vodil protivojno propagando. Ko je hotel iti leta 1917 na štokholmsko mirovno konferenco, so mornarji ladje, s katero bi se bil peljal, zastavkali. Leta 1924 je bil predsednik angleške vlade. Sedaj je zopet na vladi in svet pričakuje od njega in njegove vlade mnogo koristnega.

Mussolini je govoril v zbornici in senatu o dogovoru med papežem in Italijo. Povedal je, da je v Italiji samo Italija suverena in da Italija ne bo nikogar silila, da se tudi cerkveno poroči. Papež pravi v pismu na svojejo tajnika, da nekatere izjave Mussolinija spominjajo na razkolništvo. Papež pravi dalje, da Italija ni suverena nad katoliško cerkvijo. Suveren nad cerkvijo je samo papež. Papež je dalje proti svobodnemu razpravljanju o verstvi, proti svobodi vesti. Najbolj ogorčen je pa zaradi zakona, prisilila bo cerkev, da bodo sklepali katoličani cerkveni zakon, pravi papež, sicer bo izobčila vsakogar, ki bi se zadovoljeval s civilnim zakonom. — Ti spori in prepiri dokazujejo, da sporazum med Vatikanom in Italijo ni bil sad verskega spoznanja, ampak

le politična kupčija, kakor smo trdili od početka. Prav taka kupčija bo pruski konkordat. — To povemo »Slovenec«, ki uganja demagogijo s takimi stvarmi.

Cerkev se skuša sprijazniti z mehiško vlado. Ko je Rim uvidel, da mu hujskanje in podpiranje mehiških vstajev proti napredni vladi v Mehiki nič ne koristi, temveč njegov vpliv diskreditira, je spremenil taktiko in skuša na diplomatičen in spravljiv način rešiti svoje ogrožene pozicije v Mehiki. Baj je vlada že pristala na povratek pregnanih duhovnikov in na neovirano izvrševanje službe božje. Klerikalizmu se pač ni treba pritoževati nad komunistično propagando Moskve, ker on sam uporablja prav iste metode.

Zasedanje Društva narodov v Madridu. Dne 10. t. m. prične v Madridu zopet zborovati Društvo narodov. Našo državo bo zastopal na seji dr. Kosta Kumanudi. Obravnavalo se bo na tej seji 1. reparacijsko vprašanje, 2. razorožitveno vprašanje, 3. vprašanje gospodarskega sodelovanja med članicami Društva narodov, in 4. manjšinsko vprašanje. — Glede reparacijskega vprašanja se najbrže doseže sporazum, ker je pariška konferenca strokovnjakov dossegla skoro popolno zblizanje med Nemčijo in upnicami. Vprašanje razorožitve pride na tej seji morda v nekoliko resnejšo razpravo, vendar se pa pozitivnih zaključkov ne bo napravilo, zakaj Zedinjene države (Hoover) samo od strani priporočajo razorožitve, v Društvo narodov pa ne gredo.

Prihodnja reparacijska seja se bo vršila v Haagu. Upati je, da se na reparacijskih konferencah doseže sporazum. Sporazumu pa bo kratko sledilo tudi izpraznjenje zasedenega Porenja, ki Nemčijo silno boli.

KINO LJUBLJANSKI DVOR

predvaja od danes naprej **sovjetsko-ruski film**

„Moj sin . . . dete drugega“.

(Produkcija Sovkino, Leningrad). — Hudožestveniki filma!

Ob 4., 1/4 na 7. uri, 1/2 8. in 9. uri.

Poincaré je dobil zaupnico. V francoski zbornici je bila dne 4. t. m. jako ostra debata o vprašanju reparacij. Poincaré je zahteval, da se debata odgodi do 25. t. m., ker bodo do takrat o tem vprašanju razpravljali tudi parlamenti drugih držav. Poincaré je zahteval glasovanje o zaupnici in zbornica je njegov predlog sprejela z 249 glasovi od 321 navzočih.

Grki so volili predsednika republike. V pondeljek, dne 3. t. m., sta volila senat in zbornica na skupni seji predsednika republike Grčije. Izvoljen je bil dosedanji predsednik Konduriotis, ki je dobil 259 od 309 oddanih glasov.

Iz Rusije poročajo, da vlada tam po nekaterih krajih precej huda lakota.

Kmetje v Rusiji, ki imajo večja posestva, so nezadovoljni. Za obdelovanje polja se premalo brigajo, pač pa si skušajo pridobiti čim več svobode kot posestniki. Po raznih krajih srujejo zaradi tega krožke in agitirajo k uporu. Sovjetska oblast, ki je zasledila gibanje, obsodi povsod glavne upornike na smrt.

Nazaj v Rusijo. Leo Trocki je baje zaprosil sovjetsko vlado, da mu dovoli povratek v domovino.

V Astrahanu v Rusiji so aretirali 200 vodilnih oseb, ki so obdolžene dolgotrajnih korupcij. Med aretiranimi je 40 aktivnih komunistov.

Srednjeazijski emirji proti sovjetski Rusiji. Vazalne države Chiva in Buhara v srednji Aziji sta imele pod carsko Rusijo še svoje emirje, ki pa sta pred sovjeti zbežala v Afganistan. Sedaj bi rada s pomočjo afganskega samovnanca Habibulaha zopet osvojila svoje pokrajine in sta razširila med turkeštanskimi muslimani nek proglas. Sovjeti so odgovorili z obsednim stanjem.

Židje, socijalisti in katoličani. Pod rubriko s svobodomiselnim (!) geslom »Več luči«, ga ljubljanski »Slovenec« rad lomi. Tako je v svoji učenjaški razpravi o socijalizmu povedal bogalboječim katolicanom, naj se socijalizma izogibajo, ker socijalizem vodijo — židje, med katere prišteva predvsem Marksa. Preljubi »Slovenec«, kdo pa je katoliško vero razširil? Menda vendar ne Slovenci, temveč židovski apostoli. Odkod izhajajo celo krščanstvo, če ne iz židovstva? Mi nimamo ničesar proti Judom, ki se delé tako kakor Slovenci v proletarce in kapitaliste, v poštene in nepoštene ljudi. Toda, če že gre za to, kdo je židom najbližji, moramo pač ugotoviti, da je krščanstvo njegov otrok.

Glasba in vera. Na članek »Vera in zgodovinski materializem« je »Slovenec« odgovoril, da smo mi premajhni in preneumni, da bi pojмили katoliško vero. In servira nam komponista Dvořaka, ki je bil baje zelo veren. Preljubi »Slovenec«, tega res ne razumemo, zakaj bi muzikant mo-

ral biti bolj versko navdušen, kakor recimo ročni delavec. Ali je morda »Slovenec« s tem hotel povedati, da »Katoliška akcija« sploh ni za proletarijat? Vrag si ga vedi.

Generalni konzulati naše države se ukinejo na Dunaju, v Budimpešti, Berlinu, Rimu, Parizu, Bukarešti, Pragi in Buenos Airesu ter na Krfu. Novi generalni konzulati se pa osnujejo v Hamburgu, Bordeauxu, Genovi, Pittsburgu in San Paolu ter za stopstvo v Rigi.

Pegavi legar v Dalmaciji. V dalmatinski Zagori v področju Splita je obolelo 13 kmetov za pegavim legarjem. Zdravstvena oblast je kontumaciral prizadete vasi skozi 45 dni, da se legar ne razširi. Od bolnikov ni nihče umrl.

Berlinski kinopodjetniki so sklenili s 1. julijem zapreti vsa kinopodjetja radi visokega veseličnega davka. Iz istih razlogov so kavarnarji sklenili ukiniti godbe po kavarnah.

Ljubljana.

Smrt emigranta — Bolgara.

4. junija t. l. je od kapi zadet umrl bolgarski emigrant — tobačni delavec s. Anton Todorov.

Idealnega sedmošolca je pregnala iz domovine reakcija, ki je besnela tisto nesrečno leto, ko so ubili kmečkega voditelja Stamboljskega. Bil je rodom iz Sofije. V Ljubljani je našel zatočišče ter bil zaposlen kot navaden tobačni delavec.

Zavedal se je, da je sodrug in delavstvo je čutilo z njim njegovo pregnanstvo.

Bodi ti, sodrug, slovenska zemljica lahka.

Maribor.

Občinska seja. — Pristriženi proračun. — Občina je zamudila lepo priliko in ne bo dobila modernega kopališča. — Spremembe v odsekih. — Nove avtobusne zveze. — Delavska kolektivna pogodba je stopila v veljavo.

Mariborski občinski svet je imel v sredo, dne 29. maja, sejo, na kateri so bile nekatere točke, ki so ostale od zadnje seje nerešene. To so bile povečini personalne zadeve. Seveda je prišlo med tem časom poleg še nekoliko drugih stvari. Ker se je po časopisu razglasilo, da bo samo tajna seja, zato ni bilo publike blizu. Sicer pa mnogi sploh ne vedo, da so seje zopet javne.

Po otvoritvi seje se je izvolil nov član v disciplinarni odsek namesto odstopivšega sodr. Eržena, in sicer obč. svetnik s. Jelen. V personalnopravni ter finančni odsek pride s. Petejan, v gledališki pa s. Grčar. Mestna občina bo zaprosila za avtobusno koncesijo za vožnje na progah: Dravograd—Slovenjgradec ter Dravograd—Prevalje, kakor tudi za progjo Maribor—Gornji Duplek—Sv. Marjeta. Nato so se rešili sprememi v občinsko zvezo. V novem delu mestnega parka se zgradi otroško igrišče. Tvrški Scherbaum se dovoli zgradba trgovskih paviljonov na vogalu Kopališke ulice in Trga Svobode. Občinski proračun za tekoče leto je bil končno od vlade potrjen, vendar s pogojem, da ne bi smeli dohodki v lanskem letu biti višji kakor tudi ne izdatki. Vsled tega je nastal primanjkljaj, ki se bo kril z nekimi ostanke iz prejšnjih let. Seveda, ako naj ne bodo izdatki višji, potem pravzaprav ne rabi občina kritija. Toda jasno je, da bi se na ta način moralo marsikaj reducirati. Ker pa mesto avtomatično narašča, vsled tega naraščajo tako njegovi dohodki, pa tudi izdatki. To velja še posebej za mesto Maribor, ki si ni znalo, ali bolje rečeno, hotelo poiskati finančnih virov, kakršne imata Ljubljana in Zagreb, katerih proračuni so tekom zadnjih let silno poskočili. Zato je Maribor v tej klavzuli najbolj prizadet. Za zgradbo kopališča na Felberjevem otoku, ki bo veljala približno 3 1/2 milijona dinarjev, ima občina samo 1,100,000 dinarjev na razpolago. Potrebno pa je za dela, ki se imajo izvršiti letos, preko dva milijona dinarjev. Vsled tega se najame 1 milijon dinarjev posojila letos, ostanek pa prihodnje leto. — Nameravano veliko kopališče, ki bi ga zgradil Okrožni urad za zavarovanje delavcev z Delavsko zbornico v Marijini ter Franciški ulici, se ne bo gradilo tamkaj, ker Okrožni urad ne da več kot 6 milijonov dinarjev, medtem ko bi stavba stala okrog 14 milijonov dinarjev, k čemur bi Delavska zbornica prispevala le 1 1/2 milijona dinarjev. OUD bo torej gradil

Vaša želja je

imeti čevlje, kateri se dobro priležejo, da so čevlji prvostvne kvalitete ter po odgovarjajoči najnižji dnevni ceni

Uresničite to željo

z nakupom

KARO

ČEVLJEV

Maribor, Koroška c. 19

z Delavsko zbornico posloje za okroglo vsoto 7 milijonov dinarjev na nekem še nedoločenem stavbnem prostoru. Nato so bile rešene še nekatere personalne zadeve. Uradniki od nekaterih obč. podjetij so zaprosili za pragmatično nastavitve, občinski svet pa se je postavil na stališče, da se uradništvo pri podjetjih ne pragmatizira, ampak da ostane isto nastavljen na podlagi trgovskega zakona.

Nekaterim reflektantom za zgradbo lastnih hiš se prodajo parcele ob Vrbanovi ulici ter podeli jamstvo za gradbeno posojilo. — Delavcem pri mestnem elektr. podjetju se podeli nagrada v iznosu 14 dnevne plače, kot se je že podelila monterjem. Za to upravičeno nagrado se je bilo treba našim sodrugom dolgo časa boriti proti trdovratnim nasprotnikom, ki bi menda najraje videli, če bi se le mogla na kak način razbiti solidarnost med kvalificiranimi ter ne-kvalificiranimi delavci. Končno je še poročati, da stopi — po izjavi g. župana — kolektivna pogodba s 30. majem v veljavo.

Zopet deložiranci pod mostom. Ko se je minulo nedeljo zvečer vrnil na svoje stanovanje v Dravski ulici delavec Miha Lepenič, je našel v svoje nemalo presečenju svoje skromno pohištvo in rodbino na cesti, kamor jo je deložiral njegov hišni gospodar trgovec Alojz Arbeiter. Ubogi delavec ni mogel niti čez noč spraviti rodbine pod streho ter je tudi drugi dan zastoj moledoval pri občini, da bi mu dala streho, ker je medtem že tudi jahalnica oddana tovarnarju. In tako delavcu ni preostalo drugega, kakor da je pobasal svoje tri otročiče in posteljo ter se naselil pod znane oboke državnega mostu nad Dravo. Mestna občina torej sedaj niti nima najnujnejših prostorov za deložirance, ki jih bo v bližnjem času zopet dovolj, kakor kažejo znamenja. Da pa bo hišnim gospodarjem veselje nad to deložacijo malo zagrenjeno, javljamo, da je ubogi delavec še isti dan dobil zastopnika, ki je takoj vložil proti hišnemu gospodarju tožbo radi motenja posesti, tako da bo hišnega gospodarja ta deložacija precej drago prišla.

To bi bilo nekaj za dr. Wankmüllerja in dr. Dernovška! »Večernik« je v sredo poročal, da je Anton Kačar iz Studencev tekem pol ure ujel in ubil blizu Bresternice 5 gadov in dva modrasa ter jih končno sežgal. Ta novica bi šele bila zanimiva za mariborskega poročevalca »Slovenca« in pa za njegova junaka mestnega fizika dr. Wankmüllerja in zdravstvenega inšpektorja dr. Dernovška, specialista za ušesne bolezni, ki sta v Zagorju z eleganco spravila na drugi svet le enega modrasa.

Predavanje »Svobode«. Danes, v soboto, se vrši v Ljudskem domu zaključno sklopično predavanje o Jugoslaviji. Začetek ob 20. uri. Pozivajo se vsi člani, da se predavanja udeležijo.

Osrednje društvo strojnikov in kurjačev, podružnica Maribor, vabi svoje člane za nedeljo, dne 9. t. m. dopoldne, v »Ljudski dom« na sestaneček. Na dnevnem redar so važna vprašanja. Istočasno se bodo sprejemali tudi novi člani. — Odbor.

Izlet pekovskih pomočnikov v Ljubljano. Pevski odsek pekov v Mariboru priredi vsako leto svoj izlet. Lansko leto so obiskali sodruga v Grazu (Avstrija), letos pa posetijo Ljubljano.

Ob tej priliki priredi Zveza živilskih delavcev Jugoslavije v Ljubljani dne 8. junija 1929 ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice »Pevski koncert«, pri katerem sodelujejo:

Pevski odsek pekov Maribor.
Pevska odseka pekov in mesarjev Ljubljana.

Pevsko društvo »Cankar« Ljubljana. V nedeljo, dne 9. junija 1929, ob 3. uri popoldne se vrši velika vrtna veselica v hotelu »Tivoli« (Švicarija) s petjem, godbo, plesom, srečolovom itd.

Vabimo vse ljubljansko delavstvo, da se udeležijo koncerta in veselice, posebno pa se pozivlja delavstvo, da se udeležijo sprejema mariborskih sodrugov v soboto, dne 8. junija ob pol 6. uri zvečer na glavnem kolodvoru, ko dospeljo z brzovlakom.

Vsa delavska in kulturna društva in organizacije se prosijo, da prijavijo svoje prireditve vsaj 3 tedne poprej Zvezi delavskih pevskih društev v Mariboru, Ruška cesta 7, da se ne bodo dogajali slučajni, da bi imelo več društev svoje prireditve na en in isti dan.

Poletna veselica naše podružnice »Svobode« se vrši 18. avgusta 1929, na kar prosimo, da vzamejo ozir vsa bratska društva.

Celje.

Delavci-rudarji za Francijo. Javna Borza dela v Celju razglašala, da pride v sredo, dne 12. junija 1929, v Celje k javni Borzi dela zastopnik francoske izseljeniške družbe iz Zagreba sprejemati delavce, v prvi vrsti rudarje, pa tudi druge delavce za tovarne in obrtniške obrate. Transport odide potem dne 21. junija 1929 iz Zagreba. Vsak, kdor se za ta dela zanima, naj se omenjenega dne dopoldne ob 9. uri zgleda pri javni Borzi dela v Celju, kjer bode dobil od zastopnika vsa nadaljna pojasnila glede potovanja, plače itd.

Prevalje.

Prvi čin katoliške akcije. Katoliško prosvetno društvo v Prevaljah je zbiralo od raznih dobrotnikov in od zaostalih po voini padlih vojakov naše občine, ter postavilo tem vojnim žrtvam spomenik na pokopališču domače cerkve. Otvoritvena slovesnost je bila določena za nedeljo 26. ma-

ja. Povabljena so bila k slovesnosti vsa društva v tem kraju in tudi naša »Svoboda«. Ker ima naš tukajšnji proletarijat mnogo somišljenikov med temi vojnimi žrtvami, še več jih pa leži na pokopališču, ki so radi gladi v vojnem času predčasno umrli, smo se mislili korporativno udeležiti te slovesnosti, pa čeprav je bila bolj verskega značaja, kajti saj smo končno tudi mi katoličani. Med delavstvom je bilo precejšno zanimanje za to slovesnost. Zelo pozno pa smo bili obveščeni po predsedniku prosvetnega društva, po g. učitelju Lebiču, da se našega korporativnega sodelovanja ne želi, ker bi gosp. dekanu Rieplju to absolutno ne bilo všeč, če bi se delavstvo »Svobode« te slovesnosti udeležilo v kroju. Bili smo zelo presenečeni. Če tudi nam je znano, da gosp. dekan Riepl ne mara našega delavstva v »Svobodi«, vendar smo bili mnenja, da dokler smo še člani katoliške cerkve, da do tega trenutka pač nima naš dekan, kot duhovnik, pravice, da nas takorekoč javno izključuje iz zveze vernikov. Znano nam je iz svetega pisma, da je Kristus šel za izgubljeno ovco, dokler jo ni našel; mi smo sicer ostržene ovce, vendar prihajamo sami, pa se nas izključuje. Pa časi se izpreminjajo in vemo, da bodo prišli še taki, ko bodo duhovniki uniformirane »Svoboda« vabili na sveta mesta. — Dodatek uredništva: Prejeli smo članek naše »Svobode« na Prevaljah. Opilili smo ga ter opustili razburljive izraze, ki so gotovo upravičeni; tudi smo opustili odstavek o prevaljski šoli, učencih in učiteljih, ki jim intrazigentno stališče dekana gotovo ni bilo znano. (G. dekana priporočamo ekscelenci g. škofu v memento, mi si ga bomo itak dobro zapomnili.)

Študenti pri Mariboru.

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva v Studencih priredi v nedeljo, dne 9. junija t. l. klubovo dirko v Polskavo in okolice. Prva skupina 30 km, druga skupina 20 km. Po dirki veselica v telovadnici »Svobode« v Studencih. Start ob pol 2 uri pri gostilni Škof. Začetek veselice ob 15. uri. Vstopnina 3 Din. V slučaju slabega vremena se vrši dankanje in veselica dne 16. junija. — Odbor.

Sodrug, sodružica! Ali ne vidiš in čitaš o številnih prireditvah delodajalcev? O konferencah, o resolucijah, o protestih? Vse te njih akcije imajo čisto delodajalski razredni značaj. To je njih politika, ki se skriva pod firmo gospodarstva. Politika, ki naj zagotovi ugodnosti in predprave meščanskim in kapitalističnim slojem družbe. Velike organizacije in kartele imajo, ki naj jim štitijo čimvečje dohodke. Konsument in delavec ne prihajata v kalkulo več kot toliko, da služita njih namenom. Kaj pa storiš ti, delavec, delavka, konzument? Ali se kaj brigaš za svoje nepolitične organizacije, ali kje poveš svoje opravičene zahteve? Ej, premalo se brigaš zase? Ali si naročnik našega lista? Koliko naročnikov si pridobil?

Socialni pregled.

Število brezposelnih, ki so prejeli podpore za brezposelne, se je v Nemčiji znižalo na 927.000 do sredine maja napram 1,126.000 v začetku maja.

Akcija proti tuberkulozi. Tuberkuloza (jetika) je grozovita bolezen. Boj proti tuberkulozi je važen problem. Ali končno je vendar proti tuberkulozi najuspešnejši problem: zadostna dobra hrana, zdravo stanovanje in kratek delovni čas. To so tri vprašanja, ki bi zalegla, če bi jih ugodno rešili v 90 odstotnih primerih. Kako naj se dobro hrani delavec, rodbina, ki zasluži 700 ali 1000 dinarjev na mesec? Kako naj član rodbine, ki ne more plačevati stanovanja, ima ločene postelje in celo sobe? Kako naj bo delavec zdrav, ko v nehygieničnih prostorih izrablja svojo delovno silo dolgo časa do fizične izčrpanosti, ne da bi mogel to izčrpanost nadomestiti s počitkom, zadostno hrano in zdravim stanovanjem. Najboljša akcija proti tuberkulozi je boj proti navedenim nedostatom. Pouk in lepe besede glede boja proti tuberkulozi naj bodo le pobuda za borbo proti navedenim sovražnikom.

Boji strokovnih organizacij.

Šlezjske tekstilne tvornice so izprle 50.000 delavcev.

I. kongres

Saveza delavskih pevskih, dramskih in glasbenih društev Jugoslavije se vrši dne 30. junija 1929, z začetkom ob pol 9. uri dop. v prostorih »Ljudskega doma«, Ruška cesta 7 v Mariboru. Dnevni red: 1. a) Poročilo predsednika; b) tajnika; c) blagajnika in d) nadzorstva. 2. Sprememba pravil. 3. Volitev upravnega odbora. 4. Slučajnosti. Vsa včlanjena društva se naprošajo, da poravnajo zaostalo članarino nemudoma, vsaj pa do kongresa. Na vsakih 50 članov ima društvo pravico do 1 delegata, nad 50 članov pa še na enega. Stroške za delegacije nosijo društva. Na predvečer kongresa se vrši na verandi pivovarne »Union«

pozdravni večer

na čast delegatom. Za polovično vožnjo je zaproseno. — Odbor.

„Mi se mnogo izprehajamo,“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospodinjstvo me preveč ne utruja, ker peremo tako, da vzamemo RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

Kultura.

Narodno gledališče v Mariboru.

Petek, 7. junija ob 20. uri: »Mati.« Prireditve ženskega društva.

Sobota, 8. junija ob 20. uri: »Proces Mary Dugan.« Ljudska predstava pri globoko znižanih cenah.

Nedelja, 9. junija ob 20. uri: »Oča Boštjan.« Ljudska predstava.

Ljudska predstava »Proces Mary Dugan« v mariborskem gledališču. V soboto, 8. junija, se zadnjikrat vprizori izredno zanimiva in napeta ameriška senzacijska igra »Proces Mary Dugan«, ki je v tej sezoni pravi pravcati »šlager« po skoro vseh evropskih odrih in je tudi v Mariboru zelo ugajala. Da se omogoči obisk te zares priporočljive predstave prav vsakomur, veljajo pri tej predstavi najnižje ljudske cene (loži sedeži brez razlike po 15 Din, parterni 12 Din, balkonski 10 Din, galerijski 6 Din, stojšča v parterju 4 Din, na galeriji 3 Din). Priporočamo tudi našim čitateljem kar najštevilnejši obisk te predstave.

Talpa:

Oče Boštjan.

(Po Cormonu in Granguu priredil R. Pregarc. — Repriza v mariborskem gledališču 1. junija).

Zopet je treba poudariti: vsaka doba ima svoje poglede na svet in življenje ter svoje čustvovanje. V gledališču nas more užgati le tak komad, ki je v skladu s čustvovanjem in mišljenjem naše dobe, vse drugo mora kot anahronistično nujno propasti. Živimo v dobi socialnih bojev, v dobi sporta in propagande za zdravje, v dobi obnovljenega realizma — in v taki dobi nas morajo zapustiti komadi s solzavo sentimentalnostjo hladne, tem bolj, če igrajo v teh komadih glavno vlogo pretiravanja in čudovitja naključja. Kaj je hotel Pregarc s tem, da je izkopal iz stare šare »Očeta Boštjana«, ga nekoliko moderniziral in lokaliziral v naše kraje? Če je hotel sestaviti igro za naše podeželske odre, je napravil veliko psihološko napako, kajti nad tako igro morejo najti dopadeneje le še stare žemice. Ali ni Pregarc nikdar premeril razvoje poti človeškega čustvovanja od romantike do danes, poti od Ciglerjeve »Sreče v nesreči« (1836) do modernega romana? In čemu so privlekli »Očeta Boštjana« na deske mariborskega odra? Mar kot tribut »ljudstvu«, ki bi naj napolnilo hišo? Zevajoča praznina je bila dovolj jasen odgovor!

— Izgovor na karakterne vloge je spričo vsebine jalov tem bolj, ker so književniki že sredi preteklega stoletja zavrgli vse enostranske (pretirano dobre in pretirano slabe) značaje. Navzoča publika je sprejela komad hladno, ploskanje po 3. dejanju je veljalo igralcem.

Z igro smo bili zadovoljni in zdelo se nam je naravnost škoda truda in sil igralcev za malovredni komad. Najboljši je bil brezdvomno V. Skrbinšek (Srečko Potiški), ki ni že več samo »talent«, temveč igralec-umetnik v pravem pomenu besede, umetnik, ki zna ustvarjati iz nič čudo. Njegova sila je v naravnih igri, ki jo narahlo prepaja s svojevrstnim humorjem. Prav radi tega, le njemu lastnega humorja se je razvil Skrbinšek kot umetnik v poseben, že izdelan tip, ki mu bo morala dati nekoč zgodovina naše teatarske kulture svoje mesto. Prav dobro je igrala tudi Bukšekova (Marijana), ki v glasu in kretnjah ni mogla boljše podati dobrote starke matere. Pregarc (gospod Šarabon) je dosegel višek v 2. dejanju, kjer je vplival z naturalizmom, dočim se nam je zdel v zadnjem dejanju nenaraven. Daneš (oča Boštjan) je poleg Skrbinskega izdelan tip; njegova prepričevalnost je v mirni igri, ki te ravno radi čudovite mirnosti zagrablji. Rakuša (Tonin) in Kraljeva (Nina) sta to pot plavala in ne po lastni krivdi, pač pa po krivdi komada in vlogi: Obadva nista mogla premagati neskladnosti, ki leži v komadu samem.

Režija je skušala odeti zastareli komad z lepimi, uprav modernimi dekoracijami in mu s tem »kriti hrbet«. Okusne dekoracije — zlasti v 3. dejanju — (delo J. Bojarka) pa so še bolj poudarile čustveno zastarelost komada.

Koncert akademskega pevskega zbora.

V proslavo desetletnice ljubljanske univerze je priredil Akademski pevski zbor iz Ljubljane pod vodstvom Fr. Marolta v mariborski Unionski dvorani 3. junija prav lepo uspehi koncert. Program koncerta je bil izredno skrbno sestavljen: pokazal nam je v glavnih obrisih razvoj slovenske glasbe v zadnjih desetletjih in je vseboval najboljše skladbe Deva, Pavčiča, Škerjanca, Ravnika, Premrla, Lajovica, Adamiča, Osterca, Ukmarja in Kogojca. Poleg Učiteljskega pevskega zbora UJU je torej Akademski pevski zbor drugi naš slovenski zbor, ki goji pred vsem modernogo glasbo. Izmed skladb sta se občinstva posebno dojmili

Persi s Persil-om

in ravnanj pravilno!
Je sicer zelo enostavno, toda važno:

1 Raztopi Persil v mrzli vodi.

2 Napravljeno raztopino olj v hotel napolnjen z mrzlo vodo.

3 Perilo rahlo vlagaj inпусти, da počasi zavre. »ure kuhali zadostuje.

4 Potem dobro izperi najprej v topli in zatem v mrzli vodi.

Poskusite tako! Videli bodete: Persil izpolnjuje, kar obljubuje!

skladbi: »Kadar vstanemo« (Adamič) in »Requiem« (Kogoj). Prva skladba je krik tisočerih zaslužjenih, očitujočih silno moč: iz skladbe diha močan kolektivistični duh, ki je v polnem skladju z besedilom. Kogojev »Requiem« pa je izraz moderne dobe: nič ni v Kogojevih skladbah sentimentalnosti, ki je danes anahronistična; v njih govori le gola materija, a ta jezik je živ in globok v vsej svoji neposrednosti.

Izvajanje posameznih točk nas je očaralo in priznati moramo, da zdaleka nismo toliko pričakovali; podajanje je bilo na višini, program je bil naštudiran z vso skrbjo in brez — nedostatkov. Pred vsem pa moramo naglasiti zvočnost, mladostno svežost in polnost glasov ter fino in jasno izgovarjavo. S polnim priznanjem moramo omeniti tudi nastopa A. Mezetove (sopran) in M. Rusa (bas), ki sta pela solo-točke.

Dvorana, žal, ni bila zasedena. Pogrešali smo pred vsem petičnih »rodoljubov«, ki nosijo vedno mladino — na jeziku. Pač pa se je nabralo mnogo dijaštva, ki je zaneslo v dvorano svoj temperament, tako da je bilo razpoloženje vprav študentovsko in domače. Talpa.

Revije.

»Die neue Bücherschau«, junijska številka, prinaša obsežni esej Leo Trockega o vprašanju: demokracija — diktatura. Dalje vsebuje zvezek zanimive dokumente o J. Hašek, avtorju »Dobrega vojaka Svejka«, ki se nanašajo na njegovo dobo ruskega vojnega ujetništva, ko je izdal v Sibiriji nek boljševiski list za vjetnike. Dalje poročilo o »teatru pariške avantgarde«, razpravo Fritza Sternbergerja o teoriji krize in moderne statistike, zanimivo okrožnico nemških založnikov o svojih izkušnjah z mladimi nemškimi pisatelji, razpravo o produkcijski krizi nemškega filma, umetnostno kroniko, časopisni pregled, zanimive polemike, gloze, kulturne beležke, značilne nove izjave v literaturah, kakor tudi informacije, kako nova dela pripravljajo znameniti nem-

ški pisatelji. »Die neue Bücherschau«, ki jo urejuje Gerhart Pohl in izdaja Adalbert Schultz-Verlag, Berlin-Wilmersdorf 1., dokazuje s to obsežno in bogato ilustrirano junijsko številko, da zasluži sloves najbolje informiranega in urejevanega literarnega lista. Revija stane posamezno 1 Mk., četrtletno 2,50 Mk. in se lahko naroči ali naravnost, ali potomi poljubne knjigarne.

Literarne novosti: V založbi »Der Sturm« v Berlinu W 15 sta izšle dve knjigi Karla Vogla. »Der Krieg« velik recitacijski zbor s pacifistično, protivojno tendenco, grandiozna zborovska drama. Delo prikazuje z monumentalno silo zadnjo svetovno in bodočo vojno v vseh grozovitostih, vključno vojne s plini. To je klic vesti vsega človeštva, ki bi se moral slišati po celem svetu. Druga knjiga, »Praxis des Sprechchores«, vsebuje značil, pomen in vpliv modernih recitacijskih zborov (»šprehkorov«) s praktičnimi navodili za izvajanje.

»Gewalt und Gewaltlosigkeit« od Franca Kobljerja je izšla v Rotapfel-Verlag v Zürichu, v založbi internacionale nasprotnikov vojne službe, in obravnava praktični in aktivni pacifizem.

»Der Mann im Dunkel«, življenjepisa misterioznega sira Basila Zaharova, od Richarda Levinsolma, je izšel v S. Fischer-Verlagu in nam odkriva vse tajne sile, niti in vplive, ki pospešujejo splošna vojna oboroževanja in povzročajo vojne.

»Die blutige Internationale« od Otto Lehmann-Russbüldta v založbi Fackelreiter-Verlag, Hamburg-Bergedorf, vsebuje številne medvojne in povojne izjave visokih vojaških in političnih osebnosti in drugih dokumentov, na podlagi katerih nam pisatelj podaja mednarodno prepletenost oboroževalne industrije. Zahteva prepoved eksporta orožja in izključitev privatnih interesov pri orožni industriji.

O filmu.

Nekaj o filmu »Moj sin ... dete drugega«. Najpopularnejša in obcnem od ka-

pitala najbolj izrabljena in zlorabljena umetnost današnjega časa je film, ki je za današnjo kulturo nova sila, najnovejša sila. Njegova moč je enakovredna s časopisjem, ako ga v gotovem že ne presega. Marsikateremu človeku se mihi ne sanja, kaj vse se godi za kulisami filmskega kapitala, kako strašna je konkurenčna borba, ki se poslužuje vseh sredstev. Danes je v glavnem v Zapadni Evropi in Ameriki filmsko podjetje dobro obratujoči kapital, ki ljudstvo denarno in duševno izrablja. To vrzel je presekal sovjetsko-ruski film, ki je v lastni državni popolnoma prost vsake konkurence, saj je državna organizacija. Po svojih velikih režiserjih, kakor Eisenstein, Pudovkin, Červjakov itd. manifestira danes kot popolna umetniška in kulturna sila. Svojeja predhodnika in vodnika ima v ruskem teatru, zlasti v umetnosti Hudožestvenega teatra. Mnogi današnji filmski režiserji in igralci so hodili le njemu v šolo. Ruski film, ki ga je kapitalizem proglasil kot tendenčnega, ki

Ali si že član Cankarjeve družbe?

ga hoče omejiti s cenzuro itd., pa kljub temu prodira na vse kontinente in to radi svoje umetnosti. Tudi pri nas ne moremo več preko te resnične filmske umetnosti in prav je, da se je to uvidelo, če tudi zaenkrat še v precej ozki in majhni meri. Tako smo letos videli lepo »Rumeno knjižico« v kinu »Ljubljanski dvor«, ki pravkar napoveduje drugo sovjetsko premijero »Moj sin ... dete drugega«. Ruski filmi niso lahki. Veliko je treba misliti pri njih in pazno je treba slediti vsaki sliki, zakaj umetnost ruskega filma ni v zunanjih efektih, temveč v smiselni kompoziciji posameznih, mnogokrat povsem vsakdanjih trenutkov. »Moj sin ... dete drugega« je film mladine in obnem obravnava problem očetovstva in ljubezni do otrok. Vsaka proletarska mati in oče morata videti ta film, ki je res propagandni film, zakaj, propagira nekaj, kar nam vsem mora biti svetla cilj: ljubezen, nesebična, požrtvovalna ljubezen do otrok, ki so bodočnost proletarijata in po njem tudi vsega človeštva.

Listnica uredništva.

Zarko, Hrastnik: Tvoje dve pesmi sta jako lepi in prigodni ali žal, jih radi današnjih razmer ne moremo priobčiti in riskirati lista. — **I. P., Tržič:** Pri tvoji pesmi »Harmonija in človek« je stavec zopet pozabil dostaviti tvoje ime; oprost. Ostali dve bomo mogoče še porabili, seve bo treba marsikaj popraviti, da bo tudi nepisniku razumljivo.

Prezgodnje staranje gospodinj so često posledice prevelikega napora na dan pranja. Iz tega razloga so milijoni gospodinj z veseljem segli po pomožnem sredstvu, katero z iznajdbo zajamčeno neškodljivega samodelujočega pralnega sredstva »Persil« znatno olajša pranje.

Važno pojasnilo! Samo kocke, ki imajo na rumeno-rdečem ovitku ime »MAGGI«, so MAGGI-jeve kocke za govejo juho. Pazite, prosim, pri nakupovanju na ta znamenja in zahtevajte izrečno MAGGI-jeve kocke za govejo juho. Vsaka MAGGI-jeva kocka, če jo polijemo z dobrim ¼ litrom vrele vode, da krožnik najboljšje goveje juhe, ki se lahko uporabi kakor domača juha.

Sprehod v parku ni nikoli prijeten, če ste prej imeli težkega dela ali če Vas še čaka. — Ako jemljete za pranje perila Schichtov »RADION«, bo pranje za Vas zabava.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d. Maribor, Sodna ulica št. 20

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2-50 D

NAČELSTVO.

Eksportna hiša

„LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta

Najcenejši nakup galanterije, vezene, otroških igračk ter pletenine domačega izdelka:

- otroške nogavice od Din 5.— naprej
- damske " " " 7.— " "
- moške nog. (sokni) " " " 6.— " "
- vezene " " " 1.— " "
- čipke " " " 1.— " "

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele oblike, perilo za dame in gospode, opreme za novorojenčke lastnega izdelka. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gube, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah

Nabirajte nove naročnike!

14dnevna reklamna prodaja perila

od 1. do 15. junija

po izvanredno znižanih cenah,

da se vsakdo lahko prepriča o izredno dobri kvaliteti in izdelavi sraje iz **tvorniške zaloge perila**

J. KARNIČNIK, Maribor, Glavni trg 1

Pridobivajte naročnike za „Delavsko Politiko!“

Kovinarji na Teznu in Mariboru.

Tajništvo posluje na Ruški cesti št. 5 vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sredo od 18. do 20. ure zvečer. Člani dobe istotam vse informacije.

Otvoritev gostilne!

Členjenemu občinstvu vljudno nazonjava, da sva otvorila dne 2. junija v lastni hiši, Cvetlična ulica 11

gostilno (preje gostilna Misljeta).

Točila bova prvovrstna domača vina. Z gorkimi in mrzlimi jedli lahko cenjene goste vedno postreževa. — Abonenti se bodo sprejemali na dobro domačo hrano.

Za obilen obisk prosiva
Ivan in Josipina Kos.